

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
17-608 / 11
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

дел.бр. 23033 датум: 11.11.2011.

На основу члана 138. став 1. Устава Републике Србије („Службени гласник РС“ бр. 98/06) и члана 31. став 2. Закона о Заштитнику грађана („Службени гласник РС“ бр. 79/05 и 54/07) у поступку контроле законитости и правилности рада Министарства одбране Сектор за људске ресурсе, управа за традицију, стандард и ветеране, Фонд за социјално осигурање војних осигураника покренутом по притужбама грађана, Заштитник грађана

УТВРЂУЈЕ

I

Министарство одбране, Сектор за људске ресурсе, Управа за традицију, стандард и ветеране, Фонд за социјално осигурање војних осигураника, решавајући о праву на усклађивање пензије већем броју војних осигураника, начинио је пропуст у раду који се огледа у томе што је по захтевима корисника војне пензије, за усклађивање пензија на основу *Решења о ванредном усклађивању пензија, вредности општег бода и новчаних накнада од јануара 2008. године*, супротно начелима добре управе и одредбама Закона о општем управно поступку, поступао на различите начине.

Овакво поступање органа има за последицу повреду права на једнако поступање према свим грађанима у истој правној и фактичкој ситуацији.

II

Иако су захтеви за усклађивање пензија засновани на истом чињеничном стању, Министарство одбране, Сектор за људске ресурсе, Управа за традицију, стандард и ветеране, Фонд за социјално осигурање војних осигураника омогућио је само корисницима војне пензије који су право на усклађивање пензија остварили на основу правоснажних и извршних пресуда пред надлежним основним судовима, исплату накнаде на име мање уплаћених пензија.

Таквим поступањем органа управе су корисници војне пензије који нису покретали судске поступке или који то право пред судовима нису остварили, доведени у неравноправан положај.

Ради отклањања утврђених недостатака, Заштитник грађана упућује Министарству одбране, Сектору за људске ресурсе, Управи за традицију, стандард и ветеране, Фонду за социјално осигурање војних осигураника следећу

ПРЕПОРУКУ

Потребно је да Министарство одбране, Сектор за људске ресурсе, Управа за традицију, стандард и ветеране, Фонд за социјално осигурање војних осигураника, корисницима војне пензије којима по поднетим захтевима није доставио писану одлуку, сачини и достави писане образложене одлуке, сагласно члану 192. и 196. Закона о општем управном поступку.

II

Потребно је да Министарство одбране, Сектор за људске ресурсе, Управа за традицију, стандард и ветеране, Фонд за социјално осигурање војних осигураника размотри могућност преиспитивања сопствених одлука донетих по захтевима корисника војне пензије ради усклађивања са *Решењем о ванредном усклађивању пензија, вредности општег бода и новчаних накнада од јануара 2008. године*.

Потребно је да Министарство одбране, Сектор за људске ресурсе, Управа за традицију, стандард и ветеране, Фонд за социјално осигурање војних осигураника обезбеди равноправан третман свим корисницима војне пензије који су у истој правној и фактичкој ситуацији, у поступку остваривања права на усклађивање пензије и исплату износа на име мање уплаћеног дела пензије.

Министарство одбране, Сектор за људске ресурсе, Управа за традицију, стандард и ветеране, Фонд за социјално осигурање војних осигураника обавестиће Заштитника грађана без одлагања, а најкасније у року од 60 дана од дана пријема ових препорука, о поступању по њима уз достављање релевантне документације и других доказа на основу којих се са сигурношћу може утврдити да је по препоруци Заштитника грађана поступљено.

Р а з л о з и:

Заштитник грађана примио је већи број притужби грађана, корисника војних пензија, у којима је указано да Министарство одбране, Сектор за људске ресурсе, Управа за традицију, стандард и ветеране, Фонд за социјално осигурање војних осигураника корисницима војних пензија, није ускладило пензије за 11,06%, на основу Решења о ванредном усклађивању пензија, вредности општег бода и новчаних накнада од јануара 2008. године, које је донело

Републички фонд за ПИО („Службени гласник РС“, бр 20/2008 од 19. 2. 2008. године). У притужбама је наведено, да су се корисници војних пензија обратили Министарству одбране, Сектору за људске ресурсе, Управи за традицију, стандард и ветеране, Фонду за социјално осигурање војних осигураника, захтевом за ванредно усклађивање војних пензија и исплатом мање исплаћених износа. Међутим, како је даље указано, Министарство одбране, Сектор за људске ресурсе, Управа за традицију, стандард и ветеране, Фонд за социјално осигурање војних осигураника, је по захтевима корисника војних пензија за ванредно усклађивање пензија различито поступало. То различито поступање огледало се у следећем: појединим корисницима војних пензија нису одговарали на захтеве; појединим су одговарали обавештењем; а само малом броју су доносили првостепена и другостепена решења којима се захтеви односно жалбе одбијају. Подносиоци притужби, су између осталог указали и да је један број корисника војне пензије остварио право на усклађивање пензија у судским поступцима, на основу правоснажних и извршних пресуда којима је утврђена обавеза Фонд за социјално осигурање војних осигураника да им на име накнаде штете због мање исплаћених пензија за период од 1.1.2008. године па надаље изврши исплате разлике до пуног износа усклађених пензија.

Заштитник грађана је, оцењујући да се притужбе односе на повреду Закона о општем управном поступку и принципа добре управе покренуо поступак контроле законитости и правилности рада орган управе, о чему је актом бр. 17-2227/10, од 16. 3. 2010. године, у складу са чланом 29. став 1. Закона о Заштитнику грађана обавестио Министарство одбране, Сектор за људске ресурсе, Управу за традицију, стандард и ветеране, Фонд за социјално осигурање војних осигураника. Истим актом је затражено обавештење о чињеницама и околностима значајним за доношење става Заштитника грађана о оправданости притужби у вези са усклађивањем војних пензија за период после 1. 1. 2008. године.

Актом бр. 25522-2 од 4. 4. 2011. године, Министарство одбране, Сектор за људске ресурсе, Управа за традицију, стандард и ветеране, Фонд за социјално осигурање војних осигураника обавестило је Заштитника грађана да је Фонд за социјално осигурање војних осигураника на основу одлука Управног одбора Фонда, ускладило војне пензије почев од 1. 4. 2008. године за 6,97% и од 1. 10. 2008. године за 14,13% за колико је извршено усклађивање пензија за кориснике права код Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање; да се усклађивање пензија у износу од 11,06% односи на кориснике права код Републичког фонда за ПИО; да корисници војне пензије у том периоду нису били у систему пензијског и инвалидског осигурања Републике Србије, и да им због тога не припада право на усклађивање пензија на основу Решења о ванредном усклађивању пензија, вредности општег бода и новчаних накнада од јануара 2008. године.

На основу одговора Министарства одбране, Сектора за људске ресурсе, Управе за традицију, стандард и ветеране, Фонда за социјално осигурање војних осигураника и документације коју су притужиоци, током поступка, доставили Заштитнику грађана утврђено је следеће:

- Републички фонд за ПИО, донео је 25. 1. 2008. године, Решење о ванредном усклађивању пензија, вредности општег бода и новчаних накнада од јануара 2008. године. Тачком 1. Решења прописано је да се усклађују пензије, вредност општег бода, новчане накнаде за телесно оштећење и помоћ и негу и новчане накнаде по основу инвалидности из члана 224. Закона о пензијском и инвалидском осигурању од 1. јануара 2008. године, за 11,06%. Тачком 7. истог Решења прописано је да ће се исплата

усклађених пензија и новчаних накнада по овом решењу вршити од 1. јануара 2008. године.

- Чланом 193. Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС“ бр. 116/07, 88/09, 101/10 - др. Закон,), прописано је да усклађивање износа пензија војних осигураника остварених до дана ступања на снагу овог закона, као и пензија остварених по ступању овог закона на снагу, врши се по динамици и на начин утврђен законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање.
- Корисници војне пензије обратили су се Фонду за усклађивање пензија на основу Решења фонда ПИО, сходно члану 4. тачки 1. и 4. Уредбе о надлежностима, делокругу, организација и начину пословања Фонда за социјално осигурање војних осигураника (Службени лист СРЈ бр. 36/94), да Фонд обезбеђује остваривање права и обавеза из социјалног осигурања војних осигураника прописаних Законом о Војсци, и прописима који су на основу закона донети;
- Фонд за социјално осигурање војних осигураника, супротно одредбама члана 192. Закона о општем управном поступку није о захтевима свих притужилаца одлучивао управним актом, тако да је по поднетим захтевима притужилаца А. А., из Књажевца, М. М., из Књажевца, Б. Б., из Пирота, иако су се више пута обратили органу ургенцијом за поступање, орган пропустио да донесе писану одлуку, док је притужиоца О. С. о разлозима одбијања захтева, обавестио дописом који није сачињен у складу са одредбом члана 196. Закона о општем управном поступку.

Чланом 192. став 1. Закона о општем управном поступку, прописано је да на основу одлучних чињеница утврђених у поступку, орган надлежан за решавање доноси решење о управној ствари која је предмет поступка. Чланом 196. истог Закона прописано је да писмено решење садржи: увод, диспозитив (изреку), образложење, упутство о правном средству, назив органа са бројем и датумом решења, потпис службеног лица и печат органа.

На основу наведеног, Заштитник грађана је утврдио да Фонд за социјално осигурање војних осигураника није по захтевима свих корисника војне пензије донео одговарајући управни акт, што је као орган надлежан за остваривање права и обавеза из социјалног осигурања војних осигураника, био у обавези сходно одредбама Закона о Војсци Србије и Закона о општем управном поступку. Поступајући на такав начин, орган управе је прекршио законску обавезу да у прописаној форми и предвиђеним роковима одлучи по поднетим захтевима, што је супротно са Законом о општем управном поступку и принципима добре управе.

У току поступка пред Заштитником грађана утврђено је да су, о правима корисника на усклађивање војних пензија на основу Решења о ванредном усклађивању пензија, вредности општег бода и новчаних накнада од јануара 2008. године, одлучивали надлежни основни судови.

Увидом у достављене пресуде, Заштитник грађана је дошао до сазнања да су судови усвајали тужбене захтеве и правоснажним и извршним пресудама утврђили обавезу Фонду за социјално осигурање војних осигураника, на исплату накнаде штете на име мање исплаћених месечних износа до износа усклађене пензије за период од 1. 1. 2008. године па надаље.

Имајући у виду законске и подзаконске одредбе којима је регулисано право на усклађивање пензија корисницима војне пензије као и утврђене чињенице да је Решење фонда ПИО општег карактера и да се односи на све кориснике пензија, Заштитник грађана упућује препоруку Фонду за социјално осигурање војних осигураника да у складу са законским могућностима преиспита сопствене одлуке и исте усклади са Решењем о ванредном усклађивању пензија, вредности општег бода и новчаних накнада од јануара 2008. године. Заштитник грађана указује на потребу преиспитивања одлука, нарочито имајући у виду да је судским пресудама утврђена обавеза Фонда за социјално осигурање војних осигураника, на исплату мање исплаћених месечних износа припадајуће пензије оним корисницима који су то право остварили у судском поступку и да су на тај начин корисници војне пензије који нису покретали судске поступке или право на усклађивање пензије нису остварили у судском поступку, доведени у неравноправан положај, јер иако у истој правној и фактичној ситуацији, орган им није омогућио исплату до пуног износа усклађене пензије. Ово посебно због тога што су захтеви за усклађивање пензија засновани на истом чињеничном стању у погледу: статуса подносиоца захтева – сви су корисници војне пензије; основа по коме се тражи утврђивање права - Решење фонда ПИО о ванредном усклађивању пензија, вредности општег бода и новчаних накнада од јануара 2008. године; и периода за који се захтева усклађивање пензија - од 1. 1. 2008. године па надаље.

Државни орган који је начинио пропуст у раду дужан је да у највећој мери и на сваки начин у оквиру закона отклони или умањи последице пропуста према грађанима.

Правило добре управе подразумева да су органи јавне власти и јавни службеници дужни да у свакој прилици поштују принцип једнакости грађана пред законом, а посебно када решавају о захтевима грађана и доносе одлуке, као и да поступају једнако према свим грађанима у истој правној и фактичкој ситуацији.

Када орган јавне власти или јавни службеник, због посебне правне или фактичке ситуације, поступи према одређеном грађанину другачије него што је то уобичајено, дужан је да то поступање образложи објективним и релевантним разлозима конкретног случаја.

Ценећи утврђене чињенице и правне прописе, Заштитник грађана упућују препоруку Министарству одбране, Сектору за људске ресурсе, Управи за традицију, стандард и ветеране, Фонду за социјално осигурање војних осигураника, ради отклањања уочених недостатака у раду, као и у циљу унапређивања права грађана и спречавања сличних пропуста у будућности.

ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

Саша Јанковић